

et exequatur ea in peccato mortali etiam p eum cognito cōsequat̃
effectum indulgentie. Verbigratia. In huius indulgentie forma
communi exprimitur q̃ eroget paupibus certam quantitatē pe
cunie. et q̃ ieiunet p annum si potest vna die p ebdomadam. ali
as non habeat eam. Vel si posita sit indulgentia ad certum locum
puta in visitando aliquas ecclesias. vel indulgentia iubei habe
tur. si in mortali existens sumit iter ad urbem. utrum cōsequatur
indulgentiam. Et videtur q̃ non. q̃ ab omnibus doctorib⁹ tene
tur q̃ est necessarium hominem eē extra mortale peccatum ad hoc q̃
valeat consequi fructū eius. s̃ talis ē in mortali igitur. ac. Ad
hoc saluo meliori iudicio respondendū videt̃ p distinctionem.
Quia aliud est dicendū de eo tpe et loco quo cōditiō in indulgentia.
aliud de tēpore quo itur vel disponitur ad indulgentiam. Nam de
tempore quo cōsecutur est indulgentiā utiq̃ oportet q̃ sit contri
tus et p cōsequens sine mortali. alias non pdesset videlicet cū est
in articulo mortis qñ fit ei talis absolutio l cōcessio. seu q̃ eo tēpo
re quo visitat ecclesiam vel ecclesias vbi posita est indulgentia.
vt indulgentia iubei. Sed tempore quo pergit ad urbem vbi sūt
tales ecclesie. vel tempore quo dat elemosinas vel facit ieiunium
p annum secundum formam indulgentiarum in articulo mortis
non videtur necessarium q̃ illa faciat extra mortale. Quis utiq̃
tucius et meli⁹ foret et vtilius etiam tunc eē sine mortali. Sicut
etiam dicūt plures doctores vt Tho. in. iiij. q̃ eas. satisfactioes
inunctas a cōferente. que post explectem earum relinquunt effe
ctum in satisfaciente. in mortali peractas non oportet iterare vt
ieiunia elemosine et peregrinationes q̃ effectus ille remanēs va
let reuerso ad gratiam.

Est indulgentia iubei quē est plenaria et videtur val
de et rationabiliter instituta seu concessa. tum quia ho
mines sunt valde tepidi ad satisfaciendum maximis de
bitis penarum quibus tenentur obnoxii propter in
numerabilia et graua peccata commissa. vt saltem semel in vita
gratiose recipiant tale suffragium ad soluendum tanta debita de
thesauro inexhaustili meritorum casti et sanctorum. tum vt con
seruetur reuerentia et deuotio apostolice sedis. que originata
est in urbe. vbi talis indulgentia concessa est. cum pontifex roma
nus sit in terris casti vicarius et petri successor (tum ad confirmā
dam fidem catholicam et excitandum fauorem eius in mentibus
fidelium quam verbis et factis innumerabilium passionum et
miraculorum sancti martires defenserunt et corroborarunt max
ime in urbe tunc domina mundi vbi et illorū corpora sine nume
ro requiescunt. Accedentes gñz illuc deuote et visitantes ecclesias

Quin incepit annus Iubileus.

inquarunt et audiunt de locis martiriorum et inde confortantur in
fide et animantur ad constantiam. Quia habuerit initium talis indul-
gentia iubilei nondum inueni. s. Jo. an. et quidam alij doctores re-
ferunt Bonifacium octauum instituisse de consilio et consensu cardinalium
indulgentiam plenariam seu concessisse de centenario in centenarium ac-
cedentibus ad urbem. et visitantibus certis diebus quasdam verbis
ecclesias. scilicet sancti Johannis. lateranensem. sancti petri et sancti pauli et
sancte marie maioris quod videtur fuisse circa annos domini. M. ccc.

Postea Clemens. et exinde Gregorius. considerantes paucos ho-
mines attingere ad centesimum annum. reduxerunt numerum centi
annorum ad numerum quinquagesimum. l. quinquagenarium ad quem
perueniunt qui inuenerunt in mundo. Semper Nicolaus papa qui
tunc qui nunc uiuit et regnat anno domini. M. cccc. l. inchoante
in festo natiuitatis domini fecit in missarum sollempnis indulgentiam
iubilei publice insinuari. per dictum totum annum scilicet plena-
riam remissionem consequi penitentes et confessos qui dictas ec-
clesias semel in die visitauerint per quinquidnam ultramontanas et
ultramontanas. Romanas autem et vicinas ciuitates per mensem.
Et per totum quinquagesimum annum mansit dicta indulgen-
tia. Et in sua bulla patet hoc exprimente recolit. quatenus prefa-
ti summi pontifices modo declarato idem statuerunt. Et ne quis
sumat dubia pro certis. sciendum est quod in copia cuiusdam bulle
que dicitur esse clementis. multa narrantur que non videntur es-
se de stilo curie cum sint leuia et exorbitantia satis. unde licet as-
serbantur clementis non videtur verisimile illius nec alterius su-
mi pontificis fuisse sed ficticie inuenta. Et si etiam essent. Nicolaus
illa non approbavit. posset abbreviare dies talis visitationis sicut
aliquando fecit propter maximam personarum multitudinem il-
lic concurrentium. Notandum est de iubileo quod hoc nomen se-
cundum interpretationem deriuatur a iobel. Iobel enim hebreay
ce interpretatur latine initium vel remissio. unde iubileus inicias
vel remissiuus dicitur quia ut dicitur fiebant in eo remissiones.
Secundum vero etymologiam dicitur a iubilo iubilas quia sig-
nificat magnum gaudium et festum. Nam in tali anno erat mag-
num gaudium et festum tempore antiqui patris abraham. et eius
tempore inchoatus. et in veteri lege prefiguratus. et in temporis
gratie perfectionatus. illud Gen. xxi. Et a summo pontifice ad ple-
nariam pene indulgentiam applicatus. Quatuor ad primum refert ma-
gister in historia scolastica. quod hebrei credunt iubileum habuisse in
icium quando abraham loth nepotem suum qui ductus erat captiuus a
quatuor regibus qui debellauerant quinq. reges scilicet regem sodomorum
ubi habitabat loth quem cum suis a captiuitate liberauit.
Quia quando fuit remissa captiuitas eius tunc dicitur loth fuisse

Iubileus vnde dicitur.

quinquaginta annorum. vel ipse abraham in quinquagesimo
 anno erat. quando dominus ei locutus fuerat quando e-
 gressus est de aram. vel quia abraham peritus astrorum no-
 uerat. quærens intemperies que finitur ex eleuatis vel de pres-
 sis planetis usque ad quinquaginta annos. ad temperiem re-
 ducitur. quod fieri vidit in astris id voluit imitari in terris
 ut quinquagesimus annus diceretur iubilæus. Quantum ad
 secundum mandauit deus in lege Leuitica. xxv. ut post. vii.
 hebdomadas annorum annus sequens qui erat quinquagesimus
 annus diceretur iubilæus. In quo anno fiebat remissio mul-
 tipliciter. Nam remittebatur terra a cultura quia non pote-
 rant colere serere et huiusmodi. remittebatur seruitus homi-
 num quia tunc sui serui efficebantur liberi. remittebantur
 debita et possessiones vendite reuertebantur ad priores pos-
 sessores. simili ter et plura fiebant alia ad gaudium. Sed ut
 dicit apostolus. i. corin. v. Nec omnia in figura contingebant
 illis. facta sunt autem propter nos. Quantum ad tertium
 hoc perfectionem habuit et fuit impletum quando quinquage-
 sima die a cristi resurrectione fuit lex gratie et amoris da-
 ta discipulis cristi in monte syon. descendente spiritu sancto
 super illos in specie ignis. unde et tunc canit ecclesia. Patra-
 ta sunt hec mystice pasce peracto tempore sacro dietur nume-
 ro quo lege fit remissio. Resurgens cristus et apparenis eis
 dixerat Iohannis. vicimo Accipite spiritum sanctum quo-
 rum remiseritis peccata. et cetera. Sed ipsa quinquagesi-
 ma die copiosius receperunt gratiam qua remissa est eis om-
 nis iniquitas quo ad culpam et penam. per hanc reuertitur
 homo ad possessionem antiquam deperditam vite eterne.
 Prius autem mortali carne indutus dixerat petro primo
 summo pontifici quantum ad parcendum peccatori. Non
 dico tibi septies sed usque septuagies septies. Mathei decimo
 octauo. Quod multipliciter exponitur. Et alias expositio-
 nes obmittendo. septuaginta septem generationes numeran-
 tur a luca. a cristo usque ad adam primum hominum patrem
 quasi dicat. Si omnia peccata quis haberet que commissa sunt
 ab omnibus hominibus qui fuerunt. omnia dimittere ita tamen ut
 ibi dicit si fuerit conuersus et penituerit. Venia enim non datur nisi
 correcto. de re. iuris. li. vi. et in unitate ecclesie existenti.

Vnde et flamma ignis viciorum et de mum infernalis egrediens
de fornace babilonica cubitis quadraginta nouem incendit quos
reperit de chaldeis ministros regis diaboli quia non venerat ad
quingagesimum annum remissionis. vntas enim deficiebat.
Eos autem qui in ea erant quia in vntate erant non tetigit ig
nis. Daniel. in. Sed benedicebant deum secum habentes similem
filio dei. Quantum ad quartum quia solus papa habet plenu
dinem potestatis quo ad iurisdictionem a quo deiuatur vt a fo
te omnis iurisdiclio spiritalis in prelatos alios et sacerdotes.
xxix. q. i. Loquitur. Et conferre indulgentias pertinet ad forum iu
isdictionale ecclesiasticum vt dictum est supra. Ideo dare indul
gentiam plenariam spectat solum ad papam. qui habet clauis
theauri eccleie scilicet meritorum satisfactorum casti et facto
rum. Et nota q. cum in simbolo fidei vnus ex articulis sit sancta
ecclesiam catholicam sanctorum communionem peccatorum remi
sionem in quo comprehenduntur effectus gratie. remissio peccato
rum per sacramenta. et effectus gratie qui est communicatio me
ritorum et bonorum operum que est per caritatem. Cum relaxatio
pene que fit per indulgentias imitatur meritum eccleie. et precepue
passionis cristi si pnaacter tenetur q. indulgentie non valeant
ad remissionem pene habitis debitis circumstantiis vel q. papa
non possit concedere plenariam indulgentiam est hereticum cum
sit contra articulum fidei et contra determinationem vniuersalis
ecclesie.

